

TELEGRAFUL ROMANU

Nr. 70. ANULU XVII.

Sabiu, in 4/16 Septembrie 1869.

Telegraful este de done ori pe septembrie: joia, Dumineca. — Prenumeratii se face in Sabiu la expedienta noia pe afara la c. r. poste, cu bani gata prin servicii francate, adresate catre expeditia. Pretinii prenumerati, pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear pe o jumate de anu 3. fl. 50. Pen. ur celelalte parti ale Transilvaniei si gen-

tron provinciale din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumate de anu 4. fl. v. a. Pentru principii si tineri straine pe anu 13 fl. 1/2, anu 6 fl. v. 4.

Insertele se plasesc pentru intreaga ora cu 7. fl. v. a. — a doua ora cu 5 fl. cr. si penultima treia repetare cu 3 fl. cr. v. a.

Avisu.

Se aduce la cunoscinta publica, ca cartile scolare „Drepturile si datorintele civili“, precum si instructiunea pentru Invictatori au esit de sub tipar, si pretiul loru, ca si al celor lati carti scolare prescrise pentru scolele populare din Mitropolia nostra gr. or. este urmatorul:

Nr. cur.	Numele cartiloru	legate ar.	nelegate ar.
1	Abecedariul lui Z. Boiu	24	20
2	Abecedariul nemtiescu	20	14
3	Aritmetică cu cifre	25	20
4	Bucovina	20	16
5	Cartea de grădini de lui Dr. Vasiciu	50	46
6	Cartea I. de cetire de lui Z. Boiu	40	30
7	II.	30	25
8	Computulu D. Prof. I. Popescu, legatu	—	—
9	Catechismul micu	20	16
10	bogatu	50	44
11	Drepturile si datorintele civili	20	16
12	Elementele Geografiei	30	25
13	Istoriei universali	30	25
14	Istoriei naturali	30	25
15	Gramatica rom. de d. Par. Sav'a Popoviciu Barceanu	50	40
16	" " " d. Nic. Mihaltianu pentru II clasa	10	—
17	" " " " pentru a III cl.	16	—
18	" " " " a IV cl.	24	—
19	Istoria biblica cu icono	25	20
20	Instructiune pentru Invictatori	20	—
21	Orologieriu — Ceaslovu	75	60
22	Octoichulu micu	75	60
23	Manuducere pentru Invictatori la Abecedariul lui Z. Boiu	24	20
24	Manualu de limb'a rom. de Invictat. Bellisimiu	20	18
25	Patru tabele mari de litere, laolalte	40	—

Directiunea Tipografiei archidiocesane.

Evenimente politice.

Fiindu ca se vorbesce in mai multe foi ca Prussi'a are de cugetu sa faca unu coup (lovire) catu de curendu, imprumutam dupa "N. Fr. Bl." urmatorele:

Anecsiunea Germaniei la Prussi'a, dupa cum se vede din unele presemne, e mai aproape, de cum voru a ne face sa credem diuariele oficiose din Prussi'a. Conferint'a diplomatilor din Heidelbergu, la care ne-a facut atenti mai intai unu dementi oficiosu, ce-lu respandeau diferitele birouri telegrafice, se pare a fi clocit mai multe, decat voru a ne spune. "Dinariul de Mannheim" celu natiunaliberalu dechiara, ca conferint'a acest'a diplomatica a avut de objectu alu convorbiriloru sele conciliului ecumenic si esplicarea păcei dela Prag'a si mai departe, ca cei trei ministrii s'au intlesu in parerea, ca tractatul de pace dela Prag'a nu marginiesce in nici unu modu indreptatirea statelor germane de Sudu de a incheia legatur'a cea intima natiunale cu confederatiunea germana de Nordu. Conciliu ecumenic, calulu de parada alu principelui de Hohenlohe, se pare ca numai pentru predilectiunea acestui a a devenit objectu alu convorbirei in acesta conferint'a rara in felul seu. De mai mare insemnata a fostu tractarea decisiuniloru păcei dela Prag'a.

Asemenându faptul acest'a cu impartasurile oficiose prussiane, nu mai incapé nici o indoiela, ca lini'a riului Mainu, despre care s'a vorbitu atât'a, se va suspinde catu de curendu, ca un'a ce numai incurca. "Gazeta de Silesia" aduce corespondint'a urmatore din Berlinu:

Nu poate scapa din vedere nimenui, carele ceteșe raporturile despre petrecerea presenta a M. S. regelui si mai cu séma vorbirea lui tieruta, cu ocazia prandialui ce i l'a datu representantile tieriei, ca caruntulu nostru monarchu se asta intr'o dispozitione de totu buna, cum nu s'au mai astutu din dilele de victoria si de serbatorii ale anului 1866, si cine e in stare de a se ocupă odala cu privirea relationilor nōstre interne politice, acel'a poate pripe, ca ce causa are regele, de a fi vesel si ce l'au bucurat in Stettinu, o armata săra socia in asemanare, unu poporu credinciosu, unu fiu, căruia i poate predă cându-va cu deplina incredere sceptru presto tiéra, ce o a largit mai multu că

vre-unu dintre antecesorii seli. Incătu-va trebuie se contribuie la esaltarea simtiemintelor sele si o privire asupra stării prezente a Franciei, unde toate spiritele suntu cuprinse de nelinisce si nu poate spune nimenea, ca ce se va intemplă, deca va inchide imperatulu Napoleonu ochi, de ore-ce forte putieni credu, ca e cu putintia a se sustine dinasti'a, deca imperatulu de acum va muri, inainte de ce va fi devenit fioul seu barbatu maturo si totu atâtul de putieni credu, ca imperatul va ajunge betranetie asiá inalte. Iera noi in Prussi'a nu potem multam destulu orsitei, ca Prussi'a togmai in astfelu de timpuri fatale, in cari pre fiecare momentu se potu intemplă crise cu multu mai mari, de cum amu avutu, togmai acum Prussi'a e mai putinte ca totudun'a si ca va fi in stare de a se folosi de prim'a ocazie, ce i se va oferi, spre a aduce in deplinire opulu unitătiei germaniloru.

Gherla 28 Augustu.
Cev'a despre Senatele scolare districuale si districtuale fati a cu scolele nōstre confessionali.

Ore senatele scolare districuale, care se insintiază acum de regim, spre ce scopu si spre ce folosu voru fi? si cum voru ave sa se pörte acei individi, cari ca membrii ai acestorui senate scolare suntu chiamati a apera scolele de totu felul, precum si organele acestorui scoli? Aceste intrebări si le poate si trebuie sa si le faca ori-ce românul adevarat. Desi e forte greu, a dă unu responsu in privint'a acest'a, mi ieau totu-si voia, respunde prin putenie cuvinte la intrebările acestea, condusu fiindu de aceea sperare, ca incercarea acest'a a mea va dă celor competinti indemn sp̄e o resolvare dorita.

Regimul nu poate avea si nu trebuie sa aiba cu senatele scolare districuale altu scopu, fara inaintarea culturei poporului. Cându aru cugetă insa ori cine, ca prin stergerea scoleloru confessionali si prin inlocuirea loro prin ori-ce astfelu de scoli s'arajunge mai bine si mai curendu latifrea culturei la poporu, considerându impregurările in cari traimus noi, aru fi in retacire. Aru rataci, căci in casulu acest'a s'arajunge valamă autonomia bisericelor, precum prea luminate si potrivite argumente si deslusuri se asta in privint'a acest'a in cerculariul Escolentiei Selor Parintelui Metropolit

Andrei Baronu de Siaguna, cu datulu 26 Augustu 1862 nr. 657, unde se spune valoarea dreptului publicu internu si esternu, ce se cuvine unei biserici autonome in treburi scolare. Mai incolo insa nu aru corespunde o astfelu de cugetare sen mai esentiali ale educatiunei, căci precum sia care individualitatea sea.

Că sa pote dă cineva elevului seu o educatiune buna, o educatiune, care sa produca atâtu pentru sine, cătu si pentru altii fructele adevaratei culturii, din carea singura poate resarcit virtutea si ferirea, este de lipsa, că educatorul sa-si cunoscă pre elevulu seu, sa-i cunoscă aplecările lui că sa scie lucră dejă dela incepere pentru desvoltarea lor, că sa le scie nutri si intarí spre unu avantajiu din ce in ce mai inaltu, — in scurtă sa cunoscă individualitatea elevului.

Ceea ce se dice despre individi singurafeci, credu ca se poate dice cu dreptu cuventu in privint'a acest'a si despre o natiune, seu remanendu mai aprópe, despre o confessiune. Cine poate cunoscă insa mai bine o natiune, o confessiune? Cine i poate cunoscă mai bine aplecările, datenele ei, moravurile bone seu rele, decat tocmai barbatii seu individi acel'a, cari s'au nascutu si au crescutu in midiolcul cutarei natiuni, cultarei confessiuni, cari s'au ocupat si se occupă tocmai si dupa legea firei desigură mai multa că unu streinu cu cunoscerea individualitatii natiunei si confessiunei sele?

Chiaru si prin responsulu acestei intrebări abstragendu dela alte motive — se poate explică insemnatarea si necessitatea scoleloru confessionali. Ficare economu scie mai bine, cum, cându, si confeliu de semintie sa semene in locurile sele, ce le au erezitu del'a stramoi, decum o aru scă face acest'a unu strainu, carele aru vrea sa cumpere, seu sa ia astadi locurile acestea. Aci s'arn poate obiectă, ca cultivarea acelora pamenturi va depinde in mesur'a cea mai mare si dela capacitatea si sigrunita economului.

Aplicându insa asemenarea acest'a la scolele nōstre confessionali, credu, ca nu va putea denegă nime natiunei române capacitatea si nesuntia de a se cultivă, pentru ca indata ce-si va deschide ochii trupesci si susfletesci va intimpină pro terenul scoleloru confessionale fructe materiali si spirituali, cari — deca nu-lu voru pune in uimire — trebuie sa-lu multamăsca, considerându scurtimea timpului, precum, si maltratările si vicisitudinile, cu cari s'au luptat si se luptă pâna astadi popululu celu pacinicu, dura tare in caracterul seu de român.

Este adeverat, ca unde e cultura, acolo e si libertate; ba cultur'a in sine este libertate. Pentru aceea cautându renumitulu scriitoru italianu Balbo sa prepare deoseptarea libertătiei, strigă: „Sa simu luminati si virtuosi, de voim a deveni si remans liberi.“ Insa că sa se poate desvolta ori ce poporu, are lipsa de libertate, căci cultur'a se poate desvolta numai in libertate. Cumca unde nu este libertate, nu poate fi nici inaintare in cultura, au esperiatu cu dorere insusi poporul nostru, cându prin lege i eră oprită a-si tinen si a frecuentă scoli, ceeace e tocmai conditiune, sine qua non, dela care depinde cultivarea unui poporu. S'ară paré, ca mi contradic la o assertiune susu amintita, unde am accentuat progresarea acestui poporu, dura nici decum; căci acel'a destulu avantajiu au fostu, deca atât'a putere morală si intelectuală, incătu au pututu si au scintu a-si pastră limb'a si relegea sea.

Abia au inceputu insa mai cu seama de două decenii incóce a se revrasă si asupra natiunei ro-

mâne că o radia de libertate, și simburii culturii au resarit odrasle imbucurătoare; națiunea română și au aratatu capacitatea și sîrgintiile sea în trebile scolare prin scările confessionale în modu și mai eclatant.

Pentru aceea gandescu, ca nici regimul, prelungă cea mai bună și curată intenție, ce o are, nu va putea înainta cultură poporului română atât prin senatelor scolare districuale, de cum o aru putea face același prin orice altfel de mijloce mai multu folositorie, decât amenințătorie cu paralizare și nimicire pentru scările confessionale; — o aru înainta pîte în liniile prime prin extinderea libertăției asupră națiunei române în măsură egale cu toate cele-lalte națiuni din patria, — o aru înainta prin egală îndreptare.

Același este pîrlă, carea duce în paradisul culturii; același deschisă, și atunci noi vom fi condamnați, deoarece nu vom scăpa culege florile și nu ne vom scăpa adăpă din istoria culturii în măsură dorita.

Ieră folosulu celu adeverat, ce-lu potu avea senatelor scolare districuale pentru scările noastre confessionale este și trebuie să fie o impinternare, că toate organele scărilor confessionali să-si împlinescă cu atâtă mai mare conscientiositate, informare și zelu datorințele sale, cu cătu voru scăpă, că li s-au indoit controlă asupră acestor scările, adaugându-se prelungă controlă bisericiei autonome și o controlă admittorială a regimului constituțional.

Atâtă la întrebarea despre folosulu senatelor acestoră insă cătu și mai cu săma la aceea întrebare, ca cum au să se pînde acei indivizi cari că membri ai senatelor scolare suntu chiamati, a lăcră, încătu li este ierlatu după lege, pentru apărarea scărilor noastre confessionali, aru dă unu respusul instructiv — afara de altele — publicarea în limbă română a tuturor acelor §§-i din lege, prin care se olarescă și se desfășura agențele și indatoririle senatului scolaru districual.

Aceea nu potu să o dică, ca dîră legile ce se crează acumă nu s'ară publică în toate limbile patriei, căci același se observă chiar și sub absolutism, — dora nu potu afirma nici contrariu, căci nu scăpă adeverată stare a lucrului. Atâtă scăpă insă, ca pre aici nici decum nu amu pututu capătă legea amintita nici în traducere autentică nici neautentică. Aru și o dorință a mai multor, ba credu ca comună, că sa se publice același lege și în diuariele noastre românesc. *) Ba pîte că aru și bine, că deoarece nu se interesă alti bărbați apti și competenți pentru traducerea și publicarea ei, consistoriul nostru să manopereze, că sa iesa la lumina același lege și în traducere autentică română, deoarece cumă s'ară sfârșit de consultu edare ei chiaru în forma de broșura, că fie-care preotu și invelitoriu, ba fie-care doritoriu să si-o pînde procură, căci numai scăpă și cunoșcendu bine drepturile și indatoririle, său sfără de activitate, ce-i compete după lege senatului scolaric districual, se voru scăpă orientă și voru scăpă lăcră cu siguritate membrii acestui, și numai atunci voru scăpă și diferitele organe ale bisericiei noastre, — cari au se conduce scările noastre confessionale, — căndu și prin ce mijloce și în ce felu de moduri și casuri are dreptu să-si intînde senatul scolaric influență și puterea sea după legea același asupră scărilor noastre confessionali, și numai astă, avându prelungă cunoștință autonomiei bisericiei și cunoștință acestei legi, voru scăpă a se orienta și în casuri speciali, fără de a orbecă.

T. V. Gh. e. j. a.

Alegerea corporilor reprezentativi după statutul provizoriu se dice că e în cursu, va se dica să incepă executarea loru facendu unele jurisdicții celu de lipsă pentru esecuirea alegerei. Unu editu comitalu îndrumăza pre siefii jurisdicționilor în privința același cu următoarele:

1. Alegările acestea să se facă conformu §. 9 alu instructiunii incătu și cu putință sub conducere propria. Excepționalmente se poate pune pentru ună său altă comună unu substitutu cerându același urgentă lucrului, ceea ce admite același. — Se intielege de sine că despă unu atare casu trebuie înșejnătă mai întâi comitele și trebuie acceptată consimțimentul seu.

*) S'a publicat în anul acesta în nr. 41, 42 și 43 ai "Telegrafului Român" după "Foiș inv. pop." Red.

2. Publicațiunea terminului și a locului de alegere prescrisa în § 10 din instructiune sa se facă forte tempuri și în fiecare tienutu, ieră certificatele alegatorilor să se tramita după ce voru fi inscrise conformu adeverului și adresate sigură.

3. §. 12. alu instructiunii sa nu-lu inteleagă într'acolo, ca fiecare alegator trebuie să-si scrie tiedul de alegere insu înaintea comisiunii, ci alegatorii potu aduce tieduli scrise său amplificate chiaru pre cale mecanica spre a le pune în urnă, de ore-ce §. acesta eschide numai votarea verbale cu scopu de a se dă alegatorilor ocazie înainte de predarea tiedulilor, spre a și le perfectiona, încătu cere sensulu acestui §.

4. De ore-ce la o a două alegere, care aru fi de lipsă a se face după §. 13. în vre-un locu, trebuie să se procedă togmai după modulu prescris pentru alegerea dintei, rezultă de aici:

a) Că terminulu la același a două alegere ieșă și să se facă cunoșcutu din timpu alegatorilor conformu §. 10. din instructiune;

b) Că fiecare alegatoriu să se avizeze ieră-si prin unu altu certificat despre același.

Încătu se pîte face același în data pre locu dintr-o di pâna în ceealalta său trebuie să se admete unu restempu mai indelungat, se pîte lasă numai în buna cibzuire a presedintelui respectiv de alegere, care și de altmîntrea este responditorul pentru urmarea acurata a instructiunii în tota intregimea ei.

5. Pîna cându corporile reprezentative cele nouă nu-si voru să statoritu regulamentul de afaceri în intielesulu §. 20. alu statutului și pâna nu se va intîrni același trebuie să se tienă în privința competenței de a aduce decizioni comunitățile, ce au să alegă de nou, de analogia §§. 10 și 16 din statut, de ore-ce în statut lipsesc o decizie mai specială despre același și competența la decizii preste totu trebuie să fi conditionata de prezentă majoritatea membrilor.

De aicea urmează, ca în sensulu §. 16. din instructiune se jura în diu'a a optă după alegere toti cei alesi în regula, în contră căroru nu s-a facutu în restimpul același nice unu protestu, urmează inse mai departe, că în casulu neprevadu, căndu ei alesi, contră căroru nu suntu proteste nu întrecu nici cu unu preste jumatarea numerului deplinu alu comunităției, adeca căndu se astă proteste în contră unei jumetăți depline dintre toti cei alesi, ceealalta jumatarea de alesi fără proteste nefiindu competenți a decide, nu potu alegă nice preoratorul nice decide asupră protestelor incuse.

In atare casu neprevadu potu remană și cei alesi fără proteste nejurati, spre a se crutiă spesele unei călătorii deosebite a presedintelui de alegeri, dar trebuie referatu comitelui despre același cu deamenunțul și conformu actelor și asteptato ordinele densului.

6. Mai departe în sensulu §. 16 alu instructiunii și a §. 7. alu statutului oratorulu se alegă prin comunitatea cea nouă în data după depunerea jurnalului incătu se astă o parte jurata aptă spre decizii și sub presidiul presedintelui de alegeri incătu pentru antistele comunale actualu, alegerea inse se face de totu liberu adeca fără vre-o candidație. Deci se intielege de sine că și la alegerea același, ce privesc numerul voturilor recerutu pentru validitatea ei și ce privesc procedarea, deoarece la alegerea dintâi nu se ajunge majoritatea după darea tuturor voturilor — trebuie procesu după analogia §. 13. alu instructiunii.

Deoarece inse se pîte intemplă că oratorulu să nu se aléga din strulu membrilor celoru noi ai comunităției, ci din strulu alegatorilor, oratorulu nu se pîte luă în considerație la alegerea comunităției, ci de membrii ai comunităției se potu alege numai căti hotaresc numerul.

Déca în urma s'ară imputență comunitatea alegându-se din mediulocul ei oratorulu și mai tardu și diregatorii comunali, atunci trebuie întregită din casu în casu după ordinatiunea alinie a două a §. 7. din statut; spre același sfarsit se poate petrece în protocolul alegerei coînsemnarea acelor 10% preste sumă alesilor prescrisa de §. 14. alu instructiunii și fiindca aceste 10% căte odată nu suntu de ajunsu pentru scopulu aratatu, la luarea protocolului însemnarea celor ce au capătă inca voturi peste sumă amplină a alesilor să nu se facă numai pâna la 10%, ci să se însemneze altă, incătu să se pîte înregi comunitatea din acești însemnătări pentru rezerva în numerul susu aratatu,

cându s'ară alege mai târziu oratorulu și toti oficii alii comunali din membri ei.

7. În data ce s'aleșu oratorulu și s'ajută, comunitatea cea nouă se privesc de constituită și începe funcțiunea.

Pîna în tempul acela și după analogia §. 25 din instructiune se intielege de sine, ca remaină comunitățile de pîna acum în funcțiune.

Din acel tempu însă comunitățile cele vechi se privesc fără amenare că absolute, și presedintele respectiv de alegeri are se ingrijescă, că să se predea cătu mai curendu oficiul respectiv și actele de către oratorulu celu vechi oratorului celui nou și sa se ia și despre același unu protocol regulat.

8. Presedintele alegorilor determină comunităției cele nouă constituită în modulu același unu terminu potrivit, dura cătu se pîte de scurtu spre deciderea definitiva asupră tuturor protestelor (§. 17 alu instructiunei — §. 22 alu statutului) în contra actelor de alegere singuratic incuse cumva în terminulu legalu, și complețează după decidera același și pre basea rezultatului acelei comunitățe în sensulu celoru arătate pîna aici, ieră după aceea tramite unu raportu conformu actelor despre același intregu alu alegerei și alu constituirei la oficiul scaunului și același tramite mai departe comitelui.

9. Si afară de același și în totu casulu sa se tramita comitelui în 1 Octombrie a. e. unu raportu detaliat despre starea momentana a alegorilor din scaunul intregu.

19. In fine siefii jurisdicțiunilor au de a îngriji cu strictetă, că toate oficiile orășenești și comunali, cari funcționează în prezintă, despre a căroru alegere nouă deocamdata nu se pîte disputa inca nimică, să-si continue serviciulul prezintă necondiționat și prelungă totă responsabilitatea și după constituirea comunităților și chiaru și acelă a dintre ei, cari se alegă pîte și de membri ai comunităției, și acelă sa-si continue serviciulul în sensulu §. 25 din instructiune și pîna la terminul denumită în acelu §. necondiționat și prelungă totă responsarea.

Dela același se pîte face excepție numai, deoarece din oficiile locali va fi alesu oratorul de către comunitatea cea nouă. In casulu același respectivul trebuie să primăască serviciulul celu nou și loculu său în oficiul orășean său comunul să se ocupe într'aceea pre scurtu tempu de siefii jurisdicțiuniei că substitutu.

In adunarea districuală a Brasovului tienută în 2 Septembrie sub presedintia lui jude superior Georg Dück a fostu legea despre numerarea poporului celu dintei obiectul de desbatere. Articolul de lege precum și ordinatiunile ministeriale în privința același se cetește în limbă ungurească. Conformu sensului legei se decide să se formeze 39 de grupe pentru orășiu, ieră pentru comune să se formeze grupele corespondiente după cercurile de inspectiune. La comitetul pentru enumerarea poporului se alegă de presedinte dlu senatoru Friedrich Schnell, ieră de vice-presedinte dlu oratoru de comunicatiune Franciscu de Greissing. Alu doilea obiectul să formeze publicațiunea legei despre rechinile pașnicelor la manipularea vamale. Cetindu-se și dejă același în limbă ungurească, unii membri facu propunere, că sa se cera dela ministri și traduceri în limbile usuate ale patriei, deoarece multi nu intielegu. Presedintele respondă, că magistratul a facutu același, inse ministeriul a respunsu, ca nu se astă în posetiune, de a satisface cererei magistratului și a trăsăritu totudeodata inca alte dieci exemplare în limbă ungurească. In privința obiectului alu patrulea de desbatere adeca alu alegerei consiliariului scolaru pentru districtul Brasovului decide majoritatea, ca fiindu ca în totu orășiu și districtul nu se astă nice o școală comunale fără numai confesională și fiindu ca asupră scările confessionale consiliariul de școală districtual în sensulu art. de lege 38 din 1868 nu are nice o influență, sa se amâne cestiușea același. Dupa același se regulează restituirea adaosului ce se face la leafa unui penitenciar și in urma după departare a deputatilor unguri și români se decide pensionarea a duoru amplioata dela casă națională sasescă.

Deoarece inse se pîte intemplă că oratorulu să nu se aléga din strulu membrilor celoru noi ai comunităției, ci din strulu alegatorilor, oratorulu nu se pîte luă în considerație la alegerea comunităției, ci de membrii ai comunităției se potu alege numai căti hotaresc numerul.

Adunarea generală a Asociației naționale pentru cultură poporului român din Aradu.

(tinență în 1 Sept. nou 1869.)

Obiectele și manufacurile daruite de către domnele române pentru sortitul loteriei filantropice a fostu asediale căteva dile mai înainte la expoziție în localitățile Asociației. Cu această ocazie unele pre stimate domnișoare primă au supra-si frumosă missiune de a vinde pre la masutie în giurul lucrurilor expuse diferite obiecte de galaneria cumpărate spre scopul acesta de către direcția Asociației. Prin acestă a incursu în casă Asociației preste 200 fl. v. a. de ore ce fra-care ospătă, imbișu cu un'a cu alta de către frumosale vendiatore cumpără bucurosu și plateau bine.

Unu numeru mare de ospăti sosi în preseră adunării, numai din comitatul Biharei și alu Zărandului a venit fără putieni. Din Banat inca au fostu unii domni. Ilustri DD. Antoniu și Dr. Alessandru Mocioni inca luara parte.

In adunarea siedintei prime luându-se la cunoștință ca presedintele Asociației Présântia Sea P. Episcopu Procopiu I v a c i o v i c i u precum și dlu vice-presedinte primu I. S i o r b a n u suntu impedeceati de a participa la adunare, se alese sub presidiul interimisticu alu Ilustr. S. D. Ant. Mocioni pentru restempulu celor trei ani: de presied. ierăși Présântia Sea P. Eppu I v a c i o v i c i u , de vice-pres. I. dlu vice-comite si ablegatu dietalui Sigismundu Popoviciu, de vice-pres. II. dlu adv. Const. Radulescu din Lugosiu, de notariu I dlu I. Goldisius, de II dlu Vincent. Grozescu.

Dupa acestea dlu I. Popoviciu Desea nu printre cuventare elocinta multiamă pre stim. domne daruitore.

In urmă acestei se deschide de către presedinte adunarea, ale cărei pertractări se voru vedé din protocoalele, ce se voru publică.

Dupa prânzul dsior'a Const. Duncă care inca era prezentă tienu unu discursu literariu despre cultură femeilor române.

In sér'a dilei prime a fostu unu balu fără stralucit. In óra repausului pre la mediul nopției s'a facut sortitul filantropica. Cele două sorti cu obiectele cele de sub nrri 1 și 2 adeca servitiul de argintu și obligatiunea de 100 fl. se da cu socotél'a ca se află intre castigurile ce se vinu pre partea Romaniei (intre sortile trimise dloru Rosseti și Florescu).

Protocolul.

Siedintieia XIV.

tienute din partea direcției Asociației naționale pentru cultură poporului român, Aradu in 31 Augustu 1869.

de fatia au fostu:

Presedinte : Ioane P. Deseanu directoru secundariu substituto.

Membri : Emanuil Missiciu perceptoriu, Lazaru Ionescu fiscalu, Stefanu Siorbanu bibliotecariu, Dr. Atanasiu Siandoru și Demetru Bonciu; notarul Petru Petroviciu.

(Urmare și fine din nr. 67.)

118. Presedintele directoru secund. presinta unu estrasu substeruutu prin colectantele Versietiului dlu Protopopu Ioane Popoviciu despre membrii restantieri din aceea-si colectura, prelanga sumă incasata dela densii de 29 fl. v. a. cu acea observare: cumca numitulu dnu colectantu a fostu asternutu și 8. declaratiuni despre ofertulu renoitul prin unii membrii de acolo, care declaratiuni nefindu provediute cu subscrizerile conforme instructiunei, le au restituittu dlu colectante spre intregire. —

Determinat. Se ie la cunoștință, fiinduca se administră sumă de 20 fl. v. a. incasati dela membrii restantieri la perceptoratu care va avea a estradă evitale pre parlea solvitorilor membri. Totodată d. colectante și protopopu alu Versietiului Ioane Popoviciu este postită a tramea cătu mai curându declaratiunile membrilor respectivi, intregite de un'a formalitate prescrisa.

119. In urmarea concursului publicat pentru stipendiele Asociației, tenerul absolutu gimnaziștu de 4. clase Justinu Vargă din Nadabu, care

eu suplica provediute cu documintele recerute róga a i se incuvintă unulu din stipendiele impartinde.

Determinat. Suplică acăstă se estradă notariatului pentru înregistrare in consemnatuna sti-pendistilor recuranti.

120. Notariulu direcției Petru Petroviciu face aretare despre cursul elaborării și comprenerei noile a protocolului de manipulatione, pentru a căroră incheiere și instruire alfabetica avendo lipsa nein-cunguriavera de ajutorii scripturistici: róga se asemnă pre partea a loru doi scriitori unu diurnu de unu fl. pre dī, adeca pentru dicee dile pâna inclusiv 1 Septembre sumă de 20 fl.

Determinat. Recunoscuta fiindu lipsa neevitabile a ajutorului scripturisticu, sumă onorariu lui pre partea a loru doi scriitori — de 20 fl. v. a. se asemnă la perceptoratulu Asociației conformu §. 47. alu regulamentului casei.

121. Din partea comisiunei emise pentru aranjarea petrecerii de salu (balu) tienender in diu'a prima a adunării generale se face cunoscetu cumca spre scopulu acesta s'a luat sal'a in otelul la „crucea alba“ ce se va provede cu luminarea și poleirea padimentului, pentru 120 fl. iéra band'a muzicală cu 55 fl.

Determinat. Se ie la cunoștință, și se va asemnă sumă tuturor speselor obveninde la tim-pulu seu.

122. Comisiunea emisă pentru aranjarea sortitului filantropice face aretare cumca efectele donate din partea binevoitorilor dame spre scopul sortitului s'a pretiutu și classificatu; dreptu aceea propune espozituna intr'o localitate acomodata unde se voru poté vedé din partea onoratului publicu.

Determinat. Espozituna objectelor menite sortitului filantropice amesuralu programului stabilitu se primesce și se dispune espunerea loru in localitatea de lectura a Asociației sub ingrijirea economatoului.

123. Cu privire la insarcinările primite dela adunarea generală și pentru compunerea raportului generalu despre activitatea direcției dio anulu acesta.

Determinat. Se insarcina notariulu direcției Petru Petroviciu a compune raportul generalu in totă extensuna și a-lu asterne aprobării direcționale in siedintă ultima ce se va tienă mărti in 31 Aug. 1869.

De odata se insarcina toti membrii oficiali ai direcției și anume fiscalul, perceptoriu, esatorulu, și economulu a pregăti raporturile loru particulaři, și a le asterne direcției spre completarea raportului generalu mai susu espusu, pâna sămbăta in 28. I. c.

124. Notariulu direcției Petru Petroviciu prezinta insinuatiuna de disertatiune din partea dlu advacatu Emericu B. Stanescu ce voiesce a-o produce d-sea la Adunarea generală a Asociației noastre sub titlu de „Reformă privitor la vieti a Asociației“, cu acea rogare, ca acesta tema de disertatiune sa se induca in programul adunării generale.

Determinat. Deoarece vieti a Asociației noastre, se regula prin statutele ei, și asié reforme privitorie la vieti a acele a numai prin modificarea statutelor se potu ajunge conformu modului prescris in statute, prim motiuni de sine statatore; dreptu aceea disertatiunei insinuate nu s'a potutu dă locu in programul adunării generale.

125. Simtiendu-se lipsa crearei mai unei a 3 colecture pentru membrii Asociației de clasă agronomilor din Aradu, din partea presedintelui directoru secundariu se face proponere a se denumi de colectante dlu Nicolau Pecurariu proprietariu și jude campestru de aici, carele este cunoscetu cu referintele membrilor de acesta categoria.

Determinat. Propunerea acăstă din punctu de vedere alu necessitatiei se primesce, și se denumește dlu Nicolau Pecurariu de colectante alu Asociației, fiindu a se incunoscintiai despre acăstă in estrasu protocolariu.

126. Notariulu direcției in nesu cu alegerea membrilor din siedintă precedinte presinta mai trei declaratiuni aflate in raportulu colectantului din Oradea-mare despre ofertulu renoitul prin membrii de acolo, și anume: a Dlu Protopopu Simionu Bică, cu 5 fl. v. a. Dlu advacatu, Iosifu Romanu, cu 5 fl. v. a. și Dlu Protopopu Gavrilu Rednicu cu 2 fl. v. a. la ani; toti pre anii 186% 187% 187%.

Pre basea declaratiunilor produse de direcție după procedură usata pre respectivii domni ii dechiară de membri realesi ai Asociației, fiindu a se induce in protocolu evidențialu, și la cerea loru a li se estradă diplomele indatinate.

127. Pentru autenticarea protocolului acestei siedintie.

Determinat. Se desige terminala pre joi in 26 Aug. 1869, la 6 ore după amédi.

Protocolul acestei siedintie in presentă co membrilor Ioane P. Deseanu, Mironu Romanu, Lazaru Ionescu, Emanuil Missiciu, Demetru Bonciu, Ioane Rosiu și notariu Petru Petroviciu cefindu-se s'a autenticat.

Direcția Asociației naționale pentru cultură poporului român.

Ioane Petroviciu Deseanu m. p. directoru secundariu subst.

Petru Petroviciu, m. p. notariu.

Romania.

Caleatori'a M. S. Domnului.

M. S. sosindu la Giurgiu, la 6 ore și jumate sér'a, a fostu, primitu la gara de către primariu acestui oras și o multime numerosa de populatiune. Aplausele neintrerupte și imbulză a aceloră faceau dificile percurarea stradei de către M. S. De aci M. S. svindu-se in trăsură, ce era preparata și urmată de un pluton de dorobanti, impreuna cu suit'a M. S. și alti notabili ai orașului, a pornit la portul din marginea orașului, trecendu prin piță centrală. Aici o alta multime de populatiune lu asceptă, intempiindu-lu cu striate de ură și unu entuziasm indiscritibile. La portu gardă de onore și muzica s'anu suiu pre vaporulu „Romania“, care a condusu pre Mari'a S. pâna la Smardia, unde vaporulu „Stefanu-Celu-Mare“ i lu asceptă. Ací primindu visit'a locotenentului guvernatoru din Rosciucu, care salută pre Mari'a Sea și ii exprimă omagiele sale, Mari'a S. a trecutu pre vaporulu „Stefanu-Celu-Mare“, pornindu in susul Dunarei. (Monitoriu.)

Varietăți.

* In 14 Sept. n. aduse „Hr. Ztg.“ scirea ca Maj Sea Imperatula și Regele Austro-Ungariei a destinsu pre Principale Romaniei cu crucea cea mare a ordinului leopoldinu. Principale a plecatu la Elveția.

** Principele Romaniei Carolu a sositu inca de ieri (Sâmbăta 11 Sept. n.) in Vien'a și a descalecatu la otelul „Archiducel Carolu“. In suiu'a sea se află ministrul de justiția Boerescu, ministrul de resbelu colonelu d. Manu, marisialul de curte d. Filipescu și adjutanțele majorulu Greceanu și majorulu Schin'a. Ieri la amédi la 12½ ore principale a fostu condusu de către contele majorulu Uexküll din otelu in equipajiu de curte, și a fostu primutu de Maj. S. Imperatula in castelulu de curte c. r. La 5 ore după amédi s'a datu in onore a ospelui unu prânz de curte, la care a fostu invitati afara de suiu'a principelui, agentele Romaniei la curtea din Vien'a dlu Steigere, solulu Prussia e 18 baronulu d. Wertheier solulu italiano contele Pepoli, cancelariulu imperialu contele Beust, presedintele ministerialu Taaffe, ministrul de resbelu alu imperiului FML. baronulu Kuhn, solulu c. r. contele Chotek, principele Hohenlohe, contele Grünne, contele Crenayille, contele Haller, contele Bellegarde, contele Traun, consiliariulu imperialu d. Braun, colonelul Beck, majorulu d. Kriegshammer, majorulu contele Uexküll și din autorități militare streine, generalu majorulu Ellice, locotenintele colonelu Waller, majorulu Deriug, majorulu Lamrecht, și capitanul Blundett.

N. Frbl. ** Dlu Franciscu Szilagyi fostulu professoru și redactoru se ocupă de presinte cu studiul istoriei Transilvaniei pînă secolul trecut (tempulu lui Horia) din archivulu ministerialu comunu de resbelu, care pâna mai deunadi nu era deschis.

** (Dilecese de n. Romania' după Monitoriu) Principele Domnitoru din România asupră raportul domnului ministru alu afacerilor straine, sub nr. 6413, a bine-votu a acordă domnului Băsiliu Boerescu, ministru alu justiției, autorisatiunea de a purta crucea de mare comandore cu placă, a

ordinului Salvatoriulu, ce i s'a conferit de M. S. regele Elenilor.

Asupr'a raportului dui ministru alu afacerilor straine, sub nr. 6336, Mari'a Sea principale domnitoriu a bine-voitu a acordá domnului Georgiu Constantin Filipescu autorisatiunea de a porta crucea de clas'a II a ordinului Sánt'a-An'a si crucea de comandore cu placă a ordinului Salvatoriulu, conferite domniei sele, cea dintău de către M. S. Imperatorele Russiei si a dōu'a de către M. S. regale Elenilor.

D. Alessandru Manos, cavaleru alu ordinului regale alu Salvatoriului, fiindu numit consul ge-

nerale alu M. S. regelui Elenilor la Bucuresci, M. S. principale domnitoriu a bine-voitu, in urm'a raportului domnului ministru alu afacerilor straine, sub nr. 6154, a dā eseaueriulu de rigore pentru recunoscerea oficiale a dui Manos, in susu d'sa cualitate.

D. E. de Pitteurs fiindu chiamatu a indeplini functionile de consiliariu de legatione la Berlinu, cu incepere dela 1 Septembre, d. agentu si consulu generale alu M. S. Britanice a bine-voitu a se insarcina cu gestiunea intereselor belgiane, pâna la sosirea unui nou titulariu la postulu de consul general alu Belgiei la Bucuresci.

L I S T ' A

despre numerii sortirilor trasi la ocaziea sortituirii filantropice arangiate in folosulu fondului Asociatiunei natunale in Aradu, pentru cultur'a poporului român, si esecutate, in óra de repausu a petreceri de dantii tienuta la 1 Septembvre nou 1869.

(Urmare din nr. tr.)

Numerulu	Sortiului trasu	Castigului	Descrierea castigului	Numele donatoriusu
3829	78	O parechia de papuci, brodariti din lâna de berolinu, mf. pr.	O parechia de papuci, brodariti din lâna de berolinu, mf. pr.	Dsior'a Elen'a Boiasia din Caransebesiu.
3838	151	Unu aratotoriu pentru cărti de cetitu brodaritu cu margele mf. pr.	Unu aratotoriu pentru cărti de cetitu brodaritu cu margele mf. pr.	Dsior'a Mari'a Mateeviciu, din Caransebesiu.
3883	107	Unu rolu de ace, brodaritu din lâna de berlinu, mf. pr.	Unu rolu de ace, brodaritu din lâna de berlinu, mf. pr.	Dn'a An'a Vasilieviciu din Caransebesiu.
3992	48	O parechia de papuci, cusuti cu flori de postavu mf. pr.	O parechia de papuci, cusuti cu flori de postavu mf. pr.	Dn'a Leontin'a Romanu nasc. Balomiri din Pest'a.
4123	108	Unu tienatoriu de manusi, lucratu in metasa si brodaritu pre gasiru albu, mf. pr.	Unu tienatoriu de manusi, lucratu in metasa si brodaritu pre gasiru albu, mf. pr.	Dn'a Vilhelmin'a Siorbanu nasc. Holmayer din Aradu.
4144	18	Unu pulpitu de scriere pentru dame decorat cu lamele de osu in taituri.	Unu pulpitu de scriere pentru dame decorat cu lamele de osu in taituri.	Dn'a Livi'a Besanu nascuta Atanasieviciu din Oraviti'a.
4255	127	O tasa de lampa cu ghirlanda de flori lucrata din lâna de berolinu, mf. pr.	O tasa de lampa cu ghirlanda de flori lucrata din lâna de berolinu, mf. pr.	Dn'a Elen'a Dimitrieviciu din Caransebesiu.
4369	12	O perina de divanu brodarita ; mf. pr.	O perina de divanu brodarita ; mf. pr.	Dsior'a Eufrosin'a Andreeviciu din Caransebesiu.
4393	113	Unu atramentariu de porcelana auritu.	Unu atramentariu de porcelana auritu.	Dn'a Paulin'a Romanu nasc. Covaciu din Oradea-mare.
4403	62	O curea de pusca, brodarita mf. pr.	O curea de pusca, brodarita mf. pr.	Dn'a Radulescu din Lugosiu
4543	131	Unu tienatoriu de orologiu si inele de lemn poliatu si bronzu.	Unu tienatoriu de orologiu si inele de lemn poliatu si bronzu.	Dsior'a Mari'a Chirilescu din Chitighazu.
4545	52	O parechia de papuci lucrati in brodaria mf. pr.	O parechia de papuci lucrati in brodaria mf. pr.	Dsior'a Mari'a Romanu din Aradu.
4546	90	O capitia comoda, indrita din lâna de berlinu, cu ciucurelui din fire de argintu mf. pr.	O capitia comoda, indrita din lâna de berlinu, cu ciucurelui din fire de argintu mf. pr.	Dn'a Solomi'a Banoviciu din Caransebesio.
4552	4	Unu covoru lucratu in brodaria cu reprezentanta Minervei, mf. pr.	Unu covoru lucratu in brodaria cu reprezentanta Minervei, mf. pr.	Dn'a Ermin'a Popoviciu Deseanu nasc. Ratiu din Aradu.
4567	22	Unu mesariu de lâna in colori natunali, trasu cu fire de argintu, mf. pr.	Unu mesariu de lâna in colori natunali, trasu cu fire de argintu, mf. pr.	Dn'a mari'a Popoviciu din Sioimosiu.
4593	30	O villa lucrata in icona brodarita, mf. pr.	O villa lucrata in icona brodarita, mf. pr.	Dsior'a Aureli'a de Ratiu din Lipova.
4741	46	O corsa decorata cu fructe imitate si umplate cu parfumerii.	O corsa decorata cu fructe imitate si umplate cu parfumerii.	Dn'a Emilia Halicu nascuta Sierbau din Buteni.
4787	101	Unu portmonais, brodatu cu margele, mf. pr.	Unu portmonais, brodatu cu margele, mf. pr.	Dsior'a Mari'a Chirilescu din Chitighazu.
4796	27	Unu scaunu de tabara, lucru brodaritu mf. pr.	Unu scaunu de tabara, lucru brodaritu mf. pr.	Dsior'a Iuli'a Ratiu din Aradu.
4868	96	O parechia de papuci, brodariti mf. pr.	O parechia de papuci, brodariti mf. pr.	Dn'a Elisabet'a Peti'a din Caransebesiu.
4892	87	Unu anelu pentru servietu, brodaritu cu jania pre moire albu, mf. pr.	Unu anelu pentru servietu, brodaritu cu jania pre moire albu, mf. pr.	Dsior'a Natali'a Bogdanu din St.-Nicolau-Mare.
4907	95	O caciula comota, de lâna cu fire de bronzu si argintu, cu ciucurelui din fire de auru, mf. pr.	O caciula comota, de lâna cu fire de bronzu si argintu, cu ciucurelui din fire de auru, mf. pr.	Dsior'a Elena Horsi'a din Aradu.
5059	16	Unu covoru lucratu in brodaria mf. pr.	Unu covoru lucratu in brodaria mf. pr.	Dsior'a Mari'a de Ratiu din Lipova.
5365	56	O pareche de papuci de casa, lucrati in brodaria mf. pr.	O pareche de papuci de casa, lucrati in brodaria mf. pr.	Dsior'a An'a Petril'a din Maci'a.
5378	152	Un'a blana de foteulu mf. pr.	Un'a blana de foteulu mf. pr.	Dsior'a Hermin'a Deresce, din Aradu.
5416	154	Unu aterhagiul de orologiu, mf. pr.	Unu aterhagiul de orologiu, mf. pr.	Dn'a Ecaterin'a Bon'a, din Caransebesiu.
5427	80	O caciula comota brodarita din lâna de berolinu, cu ciucurelui din fire de argintu, mf. pr.	O caciula comota brodarita din lâna de berolinu, cu ciucurelui din fire de argintu, mf. pr.	Dsior'a Mari'a Poinariu, din Oradea-mare.
5445	65	Doue olcele de porcelanu rosu auritu, pentru flori.	Doue olcele de porcelanu rosu auritu, pentru flori.	Dn'a Julian'a Miclea din Cacova.
5504	41	O centia de masa cu acoperisiu, lucratu in brodaria mf. pr.	O centia de masa cu acoperisiu, lucratu in brodaria mf. pr.	Dsior'a Julian'a popoviciu din Aradu.
5605	128	Unu atramentariu si pravariu de iega in posamentu de lemn bronzat.	Unu atramentariu si pravariu de iega in posamentu de lemn bronzat.	Dsior'a Elen'a Ilieviciu din Chitighazu.
5764	77	O caciula comota indrita din lâna de berolinu cu fire si ciucurelui de auru, mf. pr.	O caciula comota indrita din lâna de berolinu cu fire si ciucurelui de auru, mf. pr.	Dsior'a Ros'a Fasia, din Oradea-Mare.
5799	91	O pareche de papuci brodariti, din lâna de berolinu, mf. pr.	O pareche de papuci brodariti, din lâna de berolinu, mf. pr.	Dsior'a Aureli'a Neagu din Caransebesiu.

(Va urmă.)

Concursu.

La scol'a gr. or. din comun'a Pianu de susu protopresbiteratolu Sebesiului devenindu stationile de invetiatorii vacante se scrie concursu si adeca pentru :

- a) Unu invetiatoriu la clas'a I, cu lesa anuale de 120 fl. v. a. 20 xr. didactru de sia-care scoalariu si 2 stângini de lemne.
- b) Unu invetiatoriu la clas'a II, cu salariu la an de 200 fl. v. a. 50 xr. didactru de totu scoalariu, 2 stângini de lemne si quartiru naturalu.

Doritorii de a ocupă vre-un'a din mentiunale statuni au sa-si asterna cererile si documentele : ca au absolvatu IV clase gimnasiale, cursul pedagogicu seu clericale, au purtare morală si politica buna si ca sciu cantările bisericesci, subsemnatatei inspectiuni scolare tractuale pâna la 28 Sept. 1869 cal. vechiu.

Inspectiunea scolară gr. or.
Sebesiu 26 Aug. 1869.

pentru comitetulu parochiale
I. Tip ei u, Protop.

Concursu.

Pentru ocuparea posturilor de invetiatori, la scol'a confessionale gr. or. din Abrudu, si Abrudu-satu, se deschide concursu.

Emolumente suntu :

- a) la scol'a gr. or. din Abrudu, cu salariu anualu de 200 fl. v. a. cuartiru, si lemne de incaldit.
- b) la scol'a din Abrudu-satu, salariu anualu de 200 fl. v. a. cuartiru, si lemne de incaldit.

Concurentii au de a-si substerne petitionile la subscrisulu Inspectoratu scolare, celu multu pâna la 15 Septembvre a. c. provediute cu testimonii ca au absolvatu clase gimnasiale, (câte ? R) cursul pedagogicu, ori clericale, are deplina cunoștinția a cântului bisericescu si moralitate nepatata.

Dela Inspectoratulu scolaru gr. or. alu Zlatnei de josu.

Ioanne Gallu,
Protopopu.

Concursu.

La scol'a gr. or. din comun'a Heri'a tractulu Moresiului in comitetulu Aiudului, cerculu Szt Benedictu se deschide concursu pentru o statuie de unu invetiatoriu cu salariu anualu de 150 fl. v. a. cuartiru liberu si gradina.

Doritorii de a ocupă acesta statuie au a-si ramite pâna la 20 Septembvre a. c. petitionile timbrate si provediute cu documentele necesarie, precum atestatul de botez, atestatul ca au absolvatu celu putinu gimnasiulu inferioru si cursulu pedagogicu, la subscris'a esoria scolare.

Heri'a, 17 Augustu 1869.

Eforia scolei gr. or. din Heri'a.

Ioanu Bogorinu,

maiestrul e ismariu se recomanda prin acesta on. publicu, ca unulu cartile primește totu felul de insarcinări ce cadu in sfer'a acestei meserii, constea acelea din lucru tomitu seu din lucru gal'a. Intempiarea ce au avutu pâna acum lu inculigieza a-si oseră servitiele si unui on. publicu mai mare. Lucratoria sea se afla in Sabiu, strada Turului. Nr. 1075.

(5-3)

Burs'a de Vien'a.

Din 3/15 Septembvre 1869.

Metalicile 5%	59	70	Act. de creditu 255	50	
Imprumut. nat. 5%	68	65	Argintulu	120	75
Actiile de banca	723		Galbinulu	5	90